



DEN NORSKE KIRKE

Bispemøtet

Kultur- og kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep
Akersgt. 44
0030 OSLO

Dato: 26.08.2008

Vår ref: 08/88-2 CSO

Deres ref:

Høring - innstillingen Styrket demokrati i Den norske kirke

Det vises til departementets brev av 30. mai 2008, med invitasjon til å avgi høringsuttalelse til innstillingen ”Styrket demokrati i Den norske kirke”.

Bispemøtet slutter seg til ønsket om å styrke oppslutningen om kirkelige valg, samt å styrke demokratiske styringsorganers plass i kirkestrukturen og demokratiske prosesser i kirkestyret. Bispemøtet vil fullt ut støtte videreutvikling av en god demokratisk kultur i kirken, og anser dette som et viktig aspekt ved det å være en åpen og inkluderende folkekirke.

Kirkens demokrati er ikke lik statens demokrati. Kirkens demokrati bygger ikke på folkesuverenitetstanken, men forventer at personer og organer med lederoppgaver utøver sin tjeneste i lojalitet mot kirkens tro og læregrunnlag, jf kirkeloven § 28. Den norske kirke karakteriseres ofte som synodal-episkopal. Med dette menes at kirken styres og ledes gjennom et samvirke mellom demokratisk valgte rådsorganer og en ordinert embetslinje. Bispemøtet er glad for at denne modellen anerkjennes av arbeidsgruppen (3.2.1). Slik Bispemøtet ser det, er ikke dette forhold noe om begrenser demokratiet i kirken, men snarere et kjennetegn ved det spesifikt kirkelige demokrati. Bispemøtet legger derfor til grunn at demokratiet i kirken kan styrkes med denne modellen som basis.

Selv om vi innledningsvis vil fremheve viktigheten av et styrket demokrati i kirken, vil Bispemøtet samtidig understreke at et kirkemedlems tilhørighet til kirken ikke kan knyttes for sterkt til aktiv deltakelse i demokratiske prosesser. Vår kirke kjenner kun ett medlemskriterium og det er dåpen. I alt berettiget arbeid med å styrke kirkedemokratiet må vi ikke sette oss i en situasjon hvor det etableres et a-lag og et b-lag basert på aktivitet i forbindelse med kirkevalg.

En realistisk målsetning for styrking av det kirkelige demokratiet må være at alle soknets medlemmer vet om at det er kirkevalg, og vet hvordan de kan gjøre bruk av sin kirkelige stemmerett dersom de ønsker det. I lys av kirkens egenart og det som ovenfor er anført om kirketilhørighet, synes det vanskelig å knytte grad av demokratisk deltakelse til andre kriterier, for eksempel prosentvis oppslutning om valg.

«Soa_Adr2»

«Soa_Adr»

«Soa_Postnr» «Soa_Poststed»

E-post: «Soa_Email»

Web: «Soa_div3»

Org. nr.: «Soa_div1»

Telefon: «Soa_Tlf»

Telefaks: «Soa_Fax»

Bankkontonr: «Soa_div2»

Bispemøtet vil på dette grunnlag kommentere enkelte av arbeidsgruppens forslag.

Kirkemøtets sammensetning

Bispemøtet kan ikke se at hovedproblemet med Kirkemøtets sammensetning er styrkeforholdet mellom ordinerte og leke. Som et minimum er hvert bispedømmeråd, som hver har 9 medlemmer, representert med en biskop og en prest, altså ca 20 %. Det kan derfor ikke være noen selvstendig målsetning å justere forholdet ytterligere ned. Bispemøtet har likevel forståelse for argumentet om at en større andel leke representanter vil bidra til større bredde og bedre representativitet. Bispemøtet ser også gode grunner for å differensiere på grunnlag av bispedømmenes størrelse, og slutter seg videre til forslaget om at ordningen med delegater valgt på fritt grunnlag opphører.

Bispemøtet slutter seg videre til innstillingens forslag om å bevare den nåværende sammensetning av bispedømmerådene, slik at de skal bestå av biskopen, en prest, en lek kirkelig tilsatt, og et antall øvrige leke medlemmer. Vi vil i forlengelsen av dette også gi uttrykk for at denne sammensetningen er avgjørende ganske særlig for det som er en av bispedømmerådets viktigste oppgaver, nemlig tilsetning av prester. Bispemøtet er derfor skeptisk til tilsetningsprosedyrer som innebærer at biskop og prest ikke er involvert i bispedømmerådene tilsetningsvedtak. Bispemøtet er derfor uenig i innstillingens forslag om at bispedømmerådet kan oppnevne et partssammensatt administrasjonsutvalg, slik kirkelige fellestråd kan etter kirkeloven § 35. Bispemøtet vil tvert imot hevde at det bør vurderes om ikke kirkeloven § 14 tredje ledd fjerde punktum bør innskrenkes, slik at også tilsetninger i kirkelig fellestråd må behandles av rådet i plenum.

Utprøving av valgordninger

Bispemøtet ser nyansert på spørsmålet om bruk av direkte og indirekte valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Blant biskopene er det uenighet om dette spørsmålet. Bispemøtet ser behov for å innhente dokumentert erfaring av ulike valgordninger, og stiller seg positive til at det prøves ut to ulike ordninger ved valg til Kirkemøtet i 2009 og 2011. Valgene bør underlegges en grundig evaluering og analyse med sikte på å fastsette en ny, permanent ordning.

Styrking av presesfunksjonene

Det er nødvendig å styrke presesfunksjonen, slik Bispemøtet ser det. Det er nødvendig for å ivareta de oppgaver som er lagt til preses på en forsvarlig måte, uten at bispedømmet blir skadelidende. Men det er også nødvendig av hensyn til utvikling av det kirkelige demokratiet. Dette kjennetegnes, som nevnt, ved at rådsorganene utgjør en arena for samvirke mellom et folkevalgt element og et embets-element.

Bispemøtet er glad for at utvalget enstemmig gir uttrykk for at oppgavene forbundet med å være preses fordrer bedre rammevilkår, og er enig med utvalget i at styrking av kirkeledemokratiet også krever en styrking av den episkopale dimensjon i det nasjonale kirkestyret. Bispemøtet har selv nedsatt en arbeidsgruppe som utreder nærmere hvordan presesfunksjonen kan styrkes, og har i den forbindelse merket seg demokrati-utvalgets forslag om et tolvte bispeembete. Bispemøtet skal ha saken til behandling på sitt møte i oktober 2008.

Tid og sted

Bispemøtet slutter seg til forslaget om en felles valgdag for hele landet. For øvrig er det viktig at valget fremstår som et kirkelig valg, og at Den norske kirke ikke monopoliserer

alminnelige arenaer for demokratisk deltakelse i samfunnet.

Stemmerett

Innstillingen legger til grunn at soknet er kirkens grunnleggende, ekklesiologiske enhet. Dette slutter Bispemøtet seg til. Det er verdifullt å ivareta soknestrukturen som en basal grunnstruktur i vår folkekirke. Samtidig ser vi at den geografiske soknestrukturen også utfordres på mange måter, ikke minst i de store byene. Dette er en utfordring som ikke uten videre er lett å håndtere. Vi står på mange måter i et dilemma hvor vi må ivareta hensyn til soknet på den ene siden og hensyn til kirkemedlemmet på den annen side. Bispemøtet registrerer at mange ønsker å gjøre det lettere å oppnå stemmerett og valgbarhet i et annet sokn, og stiller seg foreløpig avventende til dette.

Når det gjelder stemmerettsalder har Bispemøtet forståelse for tiltak som kan gjøre det lettere for ungdom å engasjere seg i kirken. Vi stiller oss likevel avventende til forslaget om å senke stemmerettsalderen, og mener at dette må sees i sammenheng med den generelle myndighetsalder og adgang til å avgi stemme ved offentlige valg. Stemmerett og valgbarhet bør følge hverandre.

Navn på kirkelige organer

Utvalget foreslår at en bør vurdere å endre betegnelsen på kirkelige organer fra "råd" til "styre". Dette kan i utgangspunktet synes som en enkel og mindre vesentlig justering. Bispemøtet vil imidlertid ikke anbefale en slik navne-endring, og mener at den kan gi forskyvninger i forståelsen av rådernes mandat og egenart. Bispemøtet mener at utvalgets påstand om at rådsorganene "reelt sett er ... styringsorganer, ikke bare rådgivende organer", ikke er helt presis. I de kirkelige råd skjer det et samvirke mellom det folkevalgte element og den ordinerte tjeneste. Selv om rådsorganene har styringsoppgaver, er de også arena for et samvirke mellom embete og råd. Bispemøtet er dessuten tvilende til om "råd" oppfattes nedvurderende i alminnelig språkbruk, og viser videre til praksis i våre søsterkirker ("council", "Rat").

Med vennlig hilsen

Christofer Solbakken e.f.
generalsekretær

Berit Johnsen
seniorsekretær
Direkte innvalg: 23 08 13 90